

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE LİTVANYA CUMHURİYETİ
ARASINDA HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDA HUKUKÎ VE
ADLÎ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 14.2.2004 Sayı: 25373)

Kanun No
5087

Kabul Tarihi
10.2.2004

MADDE 1. - 19 Eylül 1995 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adlî İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
LİTVANYA CUMHURİYETİ
ARASINDA
HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDA
HUKUKÎ VE ADLÎ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

Âkit Taraf Olan
Türkiye Cumhuriyeti
ile
Litvanya Cumhuriyeti

Egemenlik ve hakların eşitliği prensiplerine saygı ile,

Adlî işbirliği alanında, hukukî ve ticarî konularda karşılıklı işbirliğini daha da geliştirmek arzusu ile,

5087

10.2.2004

Bir anlaşma akdolanmasını kararlaştırmışlar ve aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır :

BÖLÜM I HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDA ADLÎ İŞBİRLİĞİ

MADDE 1

Âkit Tarafların uyrukları, bir diğerinin ülkesinde şahsi ve mülkiyet haklarının hukukî korunması hususunda, bu Tarafın vatandaşlarının tabi olduğu şartlarla aynı şekilde yararlanırlar.

MADDE 2

Âkit Tarafların uyrukları, diğer Tarafın ülkesinde hak ve menfaatlerinin müdafaası için mahkemelere ve diğer adlî makamlara serbestçe ve kolayca müracaat hakkına sahiptirler. Diğer Âkit Tarafın uyruklarının tabi olduğu şartlarla mahkeme önüne çıkabilirler, noterlere başvurabilirler, dilekçe verebilirler, dava açabilirler ve temyiz talebinde bulunabilirler.

MADDE 3

Bu Anlaşma kapsamındaki "hukukî konular"a, "ticarî konular" da dahildir.

Bu Anlaşmanın hükümleri, kendisinden yardım istenilen Tarafın mevzuatına aykırı düşmedikçe, gerçek şahısların kişi hallerine ilişkin konularda da uygulanır.

MADDE 4

Bu bölümün hükümleri, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde, bu Tarafın Anayasasına, millî mevzuatına ve kamu düzenine uygun olarak teşekkül etmiş bulunan veya teşekkülüne müsaade edilmiş olan bütün tüzel kişiler için de uygulanır. Bu tüzel kişilerin dava ehliyeti, bunların merkezinin ülkesinde bulunduğu Tarafın mevzuatına göre belirlenir.

MADDE 5

Hukukî ve ticarî konularda adlî yardım, adlî ve gayri adlî belgelerin tebliğini, istinabeleri, keşfi, bilirkişi, tanık ve tarafların dinlenmesini kapsar.

MADDE 6

Âkit Taraflardan birinin uyruğu olan gerçek veya tüzel kişiler, diğer Âkit Tarafın adlî makamları önüne çıktığında, salt yabancı gerçek veya tüzel kişi veya bu Taraf ülkesinde ikametgâhı, meskeni veya genel merkezinin bulunmaması gerekçesiyle kefalet, teminat akçesi veya taahhüt senedi ile yükümlü tutulamaz. Aynı kural, adlî makamlara başvuru için gerekli her türlü ödeme konusunda da uygulanır.

MADDE 7

1) Âkit Taraflardan birinin makamlarının yetkisi dahilinde düzenlenen ve resmî sayılan bir belge, diğer Âkit Tarafın ülkesinde de resmî sayılır.

5087

10.2.2004

2) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde düzenlenen veya mevzuatına uygun olarak yetkili makamınca tasdik edilen bir belge, diğer Tarafın ülkesinde başka bir tasdik işlemine tâbi olmadan tanınır. Bu husus, her iki Âkit Tarafın mevzuatına uygun olarak tasdik edilen özel belgeler için de geçerlidir.

3) 1 inci fıkra hükümleri Âkit Tarafların yetkili makamlarınca usulüne uygun olarak tasdik edilen belge örneklerine de uygulanır.

4) Bir belgenin doğruluğu hakkında ciddi kuşklar bulunması halinde, belgenin sıhhati yetkili makamlar aracılığıyla araştırılır.

MADDE 8

1) Âkit Tarafların uyuğu olan özel ve tüzel kişiler, bir diğerinin ülkesinde, adlı müzâheretten, o Âkit Devlet vatandaşlarının tâbi olduğu aynı şartlarla yararlanırlar.

2) Adli müzâheret talepleri en seri şekilde yerine getirilir.

3) Yetkili makamların adli müzâheret taleplerini iletmek, kabul etmek ve karara bağlamak konularındaki tüm işlemler ücretsizdir.

MADDE 9

1) Başvuru sahibinin maddî ve ailevî durumu hakkındaki belge, ülkesinde ikametgâhi veya meskeninin bulunduğu Âkit Tarafın yetkili makamı tarafından düzenlenir.

2) Başvuru sahibi üçüncü bir devlette oturuyor ise bu belge, bağlı bulunduğu diplomatik veya konsolosluk temsilciliği tarafından düzenlenir.

3) Masraf ve ücretlerden muafiyet talebinin gönderildiği adli makam, gerektiğinde, başvuru sahibinin uyuğu olduğu diğer Âkit Tarafın yetkili makamlarından ek bilgi isteyebilir.

4) Ücretsiz adli müzâheret talebi ile birlikte hukukî savunma talebinde de bulunulabilir.

MADDE 10

1) Ücretsiz adli müzâheret talebi, başvuru sahibinin uyuğu olduğu Âkit Tarafın yetkili makamları aracılığıyla da yapılabilir. Bu makamlar başvuruyu, başvuranın maddî ve ailevî durumunu gösterir belge ve ibraz ettiği diğer belgeler ile birlikte 8 inci maddeye uygun olarak, diğer Âkit Tarafın yetkili makamına gönderirler.

2) Adli müzâheret talepleri, başvuru sahibi üçüncü bir devlet ülkesinde oturuyorsa, diplomatik veya konsolosluk temsilciliği aracılığıyla gönderilebilir.

3) Kendisinden yardım istenilen Âkit Tarafın yetkili makamları tarafından sağlanan ücretsiz adli yardım, adli makamlar önünde yapılacak bütün usul işlemlerini kapsar.

MADDE 11

1) Âkit Taraflardan birinin adli makamı tarafından diğer Âkit Tarafın adli makamına gönderilen istinabe talebi yazılı şekilde yapılır ve aşağıdaki hususları ihtiva eder :

a. Talepte bulunan makam,

5087

10.2.2004

- b. Mümkinse, kendisinden yardım istenilen makam,
- c. Davanın konusu ve dava dosyasının kısa bir özeti,
- d. Tarafların veya temsilcilerinin isimleri, unvanları, adresleri, uyrukları veya hükmî şahısların bulunduğu yer veya merkezinin,
- e. Yapılacak hukukî işlem,
- f. Dinlenecek özel ve tüzel şahısların isimleri, unvanları ve adresleri,
- g. Dinlenecek özel ve tüzel kişilere sorulacak sorular veya tahkiki istenilen konu hakkında bir açıklama,
- h. Keşif yapılması istenilen belgeler ve diğer eşyalar,
- i. 12 nci madde muvacehesinde uygulanması istenilen özel usuller,
- j. Talebin konusu hakkında gerekli bilgiler ve özellikle tebligat evrakında muhatabın adresi ile tebliğ edilecek belgenin tanımı ve mahiyeti.

MADDE 12

1) İstinabeyi yerine getiren adli makam, izlenecek metodlar ve usuller ile uygulanacak zorlayıcı tedbirler bakımından kendi kanununu uygular. Bununla beraber, istinabeyi yerine getiren Devletin iç mevzuatı ile ters düşmedikçe, yardım isteyen makamın izlenmesini istediği özel metod veya usulü takip eder.

2) Yardım isteyen makamın talebi halinde, ilgili tarafların ve mevcutsa temsilcilerinin katılabilmelerini sağlamak amacıyla, istinabenin ikmâl olunacağı tarih ve yer, kendisine bildirilir.

3) Kendisinden yardım istenilen makam yetkili olmadığı takdirde, talebi yetkili makama göndererek, keyfiyeti derhal yardım isteyen makama haber verir.

4) İstinabe, en seri şekilde yerine getirilir.

MADDE 13

İstinabe talebinin ikmâl edilmesi :

a. Talep edilen Devlette, istinabenin yerine getirilmesi, adli makamların yetkisine girmiyor ise, veya

b. İstinabenin gönderildiği Devlet, bunun egemenliğini, güvenliğini kamu düzenini ve genel ahlâkı tehlikeye düşüreceğini addediyorsa,

Reddedilebilir.

MADDE 14

1) Kendisinden yardım istenilen makam, belgelerin kendi dilinde olması veya tasdikli İngilizce tercümesi ile gönderilmesi halinde, tebligatı kendi mevzuatına göre yapar. Aksi halde tebligat, muhatabın kabul etmesi halinde yapılır.

2) Kendisinden yardım istenilen Âkit Taraf, kendi iç mevzuatına aykırı olmamak kaydıyla tebligatı, yardım isteyen Âkit Tarafın talebi üzerine özel bir usul ile yapabilir.

MADDE 15

1) Dinlenecek veya tebligat yapılacak özel veya tüzel kişinin adresinin doğru veya tam olmaması halinde, kendisinden yardım istenilen Âkit Tarafın yetkili makamı adresin belirlenmesi için gerekli tedbirleri alır.

2) Kendisinden yardım istenilen adlî makam tebligatı yapmaya yetkili değilse, belgeleri re'sen yetkili makama gönderir ve keyfiyeti yardım isteyen makama bildirir.

3) Kendisinden yardım istenilen makam, 1 inci fıkra uyarınca alınan tedbirlere rağmen adresi tespit edemez ise, yardım isteyen makamdaki ek bilgi isteyebilir. İstenilen bilgiyi alamadığı veya tebligatı yapamadığı takdirde, belgeleri yardım isteyen makama geri gönderir.

MADDE 16

Tebliğat, kendisinden yardım istenilen Âkit Tarafın iç mevzuatında öngörülen şekilde yapılır. Kendisinden yardım istenilen makam tebligatın yapıldığını belgelendirir. Bu belgede, tebligatın yeri, tarihi ve tebligatın yapıldığı şahıs ile bunun muhatap ile ilgisi belirtilir.

MADDE 17

Âkit Taraflar, diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan uyruklarına, kabul etmeleri halinde, diplomatik veya konsolosluk temsilcileri aracılığı ile duruşma davetiyeleri, belgeler ve evrak tebliğ etme hakkına sahiptirler.

MADDE 18

Bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak istinabe yoluyla yapılan bütün adlî işlemler, yardım isteyen Âkit Tarafın yetkili makamınca yapılmış gibi hukukî değeri haiz olacaktır.

BÖLÜM II

**HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDA
KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ**

MADDE 19

1) Âkit Taraflardan herbiri, diğer Âkit Tarafın ülkesinde verilmiş aşağıdaki kararları, işbu Sözleşmede öngörülen şartlar altında tanıyacak ve tenfiz edecektir.

- a. Hukukî ve ticarî konularda verilmiş adlî kararlar;
- b. Zararın tazmini konusuna ilişkin olarak cezaî konularda verilmiş adlî kararlar;
- c. Hukukî ve ticarî konularda hakem mahkemeleri tarafından verilmiş kararlar.

2) İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra verilmiş olan hukukî ve ticarî konulardaki nahi mahiyette adlî kararlar ile hakem mahkemeleri kararları, karar olarak kabul edilir. 1 inci paragrafın (a) bendi ile ilgili olarak kararlar ancak, bunlara ilişkin hukukî ilişkilerin işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra doğmuş olması halinde nazara alınacaktır.

5087

10.2.2004

3) Kişi hallerine mütedair kararlar, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce verilmiş olsalar dahi tanınacaktır.

MADDE 20

Bu Anlaşmanın 19 uncu maddesinde belirtilen kararlar, aşağıdaki şartları haiz olmaları halinde diğer Âkit Tarafın ülkesinde tanınır ve tenfiz edilir :

a. Karar, kararın alındığı Âkit Tarafın ülkesindeki iç mevzuata göre kesinleşmiş ve icra edilebilir olmalıdır.

b. Karar ülkesinde verilmiş olan Âkit Taraftaki makam, ülkesinde kararın icrası talep edilen Âkit Tarafın iç mevzuatına göre yetkili olmalıdır.

c. Ülkesinde kararın verilmiş olduğu Âkit Tarafın iç mevzuatına göre, davayı kaybeden taraf usulüne uygun surette mahkemeye davet edilmiş olmalıdır.

d. Taraflar, müdafaa hakkından mahrum edilmemiş bulunmalı ve mahkemeye usulüne uygun surette davet edilmiş olmalı ve mahkemede bir davayı takip veya müdafaa etmeye imkânsızlıkları halinde temsil edilebilmelidirler.

e. Kararın tenfiz edileceği Âkit Taraf ülkesinde, aynı usulü muhakeme çerçevesinde ve aynı Taraflar arasında, daha önceden alınıp kesinleşmiş bir adli veya hakem kararı bulunmamalıdır.

f. Aynı taraflara, aynı sebebe ve aynı konuya ilişkin olarak bu Âkit Tarafın yetkili kaza organında daha önce açılmış bir dava bulunmamalıdır.

g. Kararın ülkesinde tanınacağı veya tenfiz edileceği Âkit Tarafın iç mevzuatına göre, bu Tarafın iç mevzuatının uygulanmasının gerekeceği durumlarda karar ancak,

1) Şayet bu kanunlar gerçek bir şekilde tatbik edilmişse veya,

2) Diğer Âkit Tarafın tatbik edilecek iç mevzuatı bu iç mevzuattan esas itibariyle farklı değilse, tanınır ve tenfiz edilir.

h) Karar, ülkesinde tanınması ve tenfiz edilmesi gereken Âkit Tarafın hukukî düzeni ile kamu düzeni ve genel ahlâkın prensiplerine aykırı olmamalıdır.

MADDE 21

1) Tanıma veya icra yetkisi talebi, bu Anlaşmanın 1 inci maddesinin hükümlerine uygun olarak kararın ülkesinde tenfizinin gerektiği Âkit Tarafın yetkili adli makamına doğrudan yapılabilir.

2) Talebe aşağıdaki bilgiler eklenmelidir :

a. Kararın sureti veya aslına uygunluğu tasdik edilmiş kopyası ve kararın kendisinden açık bir şekilde anlaşılmadığı takdirde, kararın kesinleşmiş olup icra kuvvetini haiz olduğunu tevsik eden bir belge;

b. Aleyhinde karar alınan tarafın usulüne uygun surette mahkemeye davet edildiğini ve imkânsızlık halinde kendi iç mevzuatına uygun olarak mahkeme önünde muteber şekilde temsil olduğunu tevsik eden bir belge;

5087

10.2.2004

c. Yukarıda (a) ve (b) fıkralarında belirtilen belgelerin kararın ülkesinde icra edileceği Âkit Tarafın diline veya İngilizce'ye yapılmış tasdikli tercümesi.

MADDE 22

1) Diğer Âkit Tarafça verilen tenfiz kararı ve kararın yerine getirilmesine mütedair usule, kararın tenfiz edileceği ülkedeki Âkit Tarafın iç mevzuatı uygulanacaktır.

2) Bu uygulamada, adli makam kararın esasını incelemeksizin sadece işbu Anlaşmada belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğini kontrol edecektir.

3) Bir Âkit Taraf yetkili adli makamı tarafından verilen kararın tanınması ve tenfizini kendisinden istenen diğer Âkit Tarafın yetkili adli makamı, talepte bulunan Âkit Tarafın Adalet Bakanlığından talebe konu teşkil eden davayla doğrudan ilgili mevzuat hakkında ek bilgi sağlanmasını isteyebilir.

MADDE 23

Bu Anlaşmanın kararların tenfizi hakkındaki hükümleri, Âkit Tarafların, adli bir icradan dolayı elde edilen paranın havalesine veya eşyaların ülke dışına çıkarılmasına ilişkin ulusal kurallarını ve hükümlerini haleldar etmeyecektir.

BÖLÜM III GENEL PRENSİPLER

MADDE 24

İşbu anlaşmanın uygulanması bakımından, talepler ve buna ilişkin belgeler yardım isteyen yetkili makamın imza ve mühürünü ihtiva edecek olup, tasdik veya benzeri bir usule tâbi değildir.

MADDE 25

I inci Bölümün uygulanması bakımından, Âkit Tarafların hiçbiri, aşağıdaki istisnalar hariç, kendisinden yardım istenilen Âkit Tarafın ülkesinde doğan masrafların ödenmesini talep edemez :

a. Hükümet tarafından istihdam edilmeyen bilirkişilerin celbi ve bu bilirkişiler tarafından düzenlenen raporlar için yapılan masraflar,

b. Tanıkların ücretleri.

MADDE 26

Aksi bu Anlaşmada belirtilmiş olmadıkça, muhaberat Adalet Bakanlıkları vasıtasıyla yapılır.

Gerektiğinde, konsolosluk kanalıyla veya diplomatik yolla da muhaberat yapılabilir.

5087

10.2.2004

MADDE 27

İşbu Anlaşmanın uygulanması bakımından, talepler ve buna ilişkin belgeler yardım isteyen Âkit Tarafın dilinde düzenlenir ve bunlara kendisinden yardım istenilen Âkit Taraf diline veya İngilizceye tercümeleri eklenir.

MADDE 28

Kendisinden yardım istenilen Âkit Taraf, bu Anlaşma kapsamında bulunan herhangi bir talebi tamamen veya kısmen yerine getiremez veya yerine getirilmesini reddederse, bunu nedenleriyle birlikte derhal yardım isteyen Âkit Tarafa bildirir ve talebe ilişkin belgeleri iade eder.

MADDE 29

Âkit Taraflar, talep üzerine, mevzuatları, adli sistemleri ve mahkemelerinin uygulamaları konusunda bilgi teatisinde bulunurlar.

BÖLÜM IV

NİHAÎ HÜKÜMLER

MADDE 30

Bu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek bütün zorluklar diplomatik kanaldan çözümlenir.

MADDE 31

İşbu Anlaşma onaylanacak ve onay belgeleri teati edilecektir.

İşbu Anlaşma onay belgelerinin teatisini takip eden 30 gün sonunda yürürlüğe girecektir.

MADDE 32

Bu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır. Bununla birlikte, her Âkit Taraf diğer Âkit Tarafa bildirimde bulunarak Anlaşmayı her zaman feshedebilir.

Anlaşma bu bildirimden diğer Âkit Tarafça alındığı tarihten altı ay sonra yürürlükten kalkar.

Yukarıdaki hükümleri tasdiklen Âkit Tarafların yetkili temsilcileri bu Anlaşmayı imzalayıp mühürlemişlerdir.

Ankara'da 19 Eylül 1995 tarihinde, Türkçe, Litvanca ve İngilizce dillerinde ve her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorumda farklılık halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ADINA

(İmza)

LİTVANYA CUMHURİYETİ

ADINA

(İmza)

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	24	204
39	44	67
40	50	227

I- Gerekçeli 341 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Adalet, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/375